

Jakelun mukaan

UUDENMAAN ELY- KESKUKSEN JOUKKOLIIKENNEMÄÄRÄRAHAN KÄYTTÖSUUNNITELMA VUODELLE 2021

Uudenmaan ELY-keskus on joukkoliikenteen toimivaltainen viranomaisella vahvistetulla toimialueellaan. ELY-keskus laatii palvelutasomäärittelyn ja suunnittelee joukkoliikennepalvelut yhteistyössä alueensa toimivaltaisten viranomaisten ja kuntien kanssa. ELY-keskus päättää joukkoliikenteen järjestämistavasta sekä hankkii, kilpailuttaa ja järjestää joukkoliikennepalveluita.

Valtioneuvoston asetuksen mukaan ELY-keskus myös myöntää valtionavustusmäärärahoja oman toimivalta-alueensa kunnille ja kuntayhtymille. Asetuksen mukaan valtionavustusta voidaan myöntää palvelusopimusasetuksen mukaisen liikenteen ostoihin ja julkisen palvelun velvoitteista maksettavaan korvaukseen (lipputuki) sekä liikenteen palvelujen suunnitteluun, kehittämiseen tai kokeiluhankkeisiin.

Tässä käyttösuunnitelmassa esitetään ELY-keskuksen vuoden 2021 joukkoliikennemäärärahan käyttöä. Käyttösuunnitelma on käsitelty ja hyväksytty ELY-keskuksen L-vastuualueen johtoryhmässä. ELY-keskus toimittaa kunnille tämän käyttösuunnitelman mukaiset erilliset valtionavustuspäätökset.

1. Käytettävissä oleva määräraha

Liikenne- ja viestintävirasto on vahvistanut Uudenmaan ELY-keskuksen vuoden 2021 joukkoliikennemäärärahakiintiöksi 9,101 miljoonaa euroa. Vuodesta 2014 alkaen ELY-keskus on joutunut etukäteen arvioimaan bruttolikenteensä lipputulot. Näitä arvioita on sitten täsmennetty, kun todellinen lipputulokertymä on selvinnyt. ELY-keskus on vuosittain saanut tämän arvioidun lipputulokertymän mukaisen summan, mutta voi käyttää lipputuloa vain siinä määrin, kuin todellinen lipputulokertymä sen mahdollistaa. ELY-keskus on tasannut alkuvuosien liian suurien lipputuloarvioita ilmoittamalla viime vuosina lipputuloja nolla euroa. Sitten lipputulokertymää on jonkin verran ilmoitettu, jotta tilanne vastaisi todellisuutta mahdollisimman hyvin.

Määrärahaikiintiö sisältää myös lisärahoitusta koronan aiheuttamiin lisäkuluihin kuten:

- Bruttoliikenteen aiheuttamat tappiot viranomaiselle.
- Markkinaehtoisen liikenteen lakkautuksista tai keskeytyksistä johtuva tarve hankkia tilalle sopimusliikennettä.
- Käyttöoikeussopimuksissa liikennöitsijöille aiheutunut lipputulomenetykset.
- ELY-keskusten kunnille myöntämät valtionavustukset.
- Kehittämishankkeet

2. Määrärahan käyttö

ELY-keskuksen toiminta keskittyy kestävän liikkumisen edistämiseen sekä saavutettavuuden turvaamiseen. Näiden tavoitteiden saavuttamista tuetaan aktiivisella yhteistyöllä sekä ennakoivalla vuorovaikutuksella. Yhteishankinnoilla kuntien kanssa sekä kuntien hankintoja avustamalla toteutetaan määriteltyjä tavoitteellisia palvelutasoja. Yhteistyössä kuntien kanssa pyritään löytämään ne hyvin palvelevat vuorot, jotka palvelevat joukkoja ja tarjoavat tarvittavan palvelutason jokapäiväistä liikkumista palvelemaan. Joukkoliikenteen rahoitusta suunnataan erityisesti turvaamaan päivittäiset työ- ja opiskelumatkat suuremman kysynnän alueilla.

ELY-keskus on tehnyt ratkaisunsa, millä alueilla ja yhteysväleillä tukeudutaan markkinaehtoiisiin liikennepalveluihin. Liikenteenharjoittajien aktiivisuus markkinaehtoisten liikennepalveluiden tuottamiseen osittain säätelee tätä järjestämistapaa. Lisäksi ELY-keskuksen määrärahatilanne, kuntien mielipiteet liikennepalveluiden tuottamisesta sekä hankittavaksi muodostuvan liikenteen järjestämisen tehokkuus ohjaavat päätöksentekoa sovellettavasta liikennöintimallista. Koronan myötä markkinaehtoinen liikenne on kohdannut haasteita liikennöinnin kannattavuudessa. Tämä on heijastunut nopealla aikataululla toteutettuina lakkautuksina, joihin ELY-keskuksen on täytynyt viipymättä tarttua hankkimalla puuttuvia palveluita.

Vuonna 2021 ELY-keskus rahoittaa alueensa joukkoliikennettä yhteishankkimalla joukkoliikennettä kuntien, ELY-keskusten ja muiden toimivaltaviranomaisten kanssa sekä myöntämällä valtionavustuksia. Lisäksi ostetaan vähäisessä määrin joukkoliikenteen suunnittelupalveluja sekä maksetaan hankittavan liikenteen lippujärjestelmän kuluja. Koronan aiheuttamia lisäkuluja ei ole eroteltu taulukossa 1 vaan ne ilmoitetaan kohtien ”avustukset ostoihin, lippuihin sekä suunnitteluun ja kehittämiseen” sekä ”PSA:n mukaiset ostot” summassa. Käyttöoikeussopimuksissa liikennöitsijöille aiheutuneet lipputulomenetykset eivät syksyn 2021 osalta ole vielä täsmentyneet vaan ne käsitellään vuoden 2022 alussa.

Taulukko 1. Määrärahan käyttösuunnitelma vuonna 2021 (euroa).

Valtionavustukset kunnille	
Avustukset ostoihin, lippuihin sekä suunnitteluun ja kehittämiseen	3 346 892
ELY-keskuksen ostot	
PSA:n mukaiset ostot	4 555 104
Suunnittelupalveluiden ostot	183 658
Lippujärjestelmän kulut	51 500
YHTEENSÄ	8 137 154

2.1 Valtionavustukset kunnille

Kunnat ovat hakemuksissaan esittäneet valtionavustuksen tarpeekseen 5 728 175 euroa. Kunnille myönnetään valtionavustusta yhteensä 3 346 892 euroa. (vuonna 2020 valtionavustuksia myönnettiin kunnille 3 179 126 euroa). Hakemus- ja myöntösummat sisältävät arvonlisäveron.

Valtionavustusasetuksen mukaan valtionavustus voi korkeintaan olla 50 prosenttia hyväksytyistä kustannuksista. Kuntien ilmoittamat kustannukset tarkistettiin ja niitä tarvittaessa korjattiin todellista tilannetta paremmin vastaaviksi. Tarvittaessa asiasta keskusteltiin kunnan kanssa.

Valtionavustuksia myönnetään käytettävissä olevien määrärahojen mukaisesti. Valtionavustusprosentiksi vuonna 2021 liikenteen ostoille muodostui 45 prosenttia. Tiheävuoroisen kaupunkimaisen paikallisliikenteen hankintaan myönnettiin kuitenkin valtionavustusta 40 prosenttia. Alemmalla prosentiosuudella sopeutetaan sisäiseen paikallisliikenteeseen myönnettävää rahoitusosuutta peruskuntien sisäisten vuorojen yhteishankintojen rahoitusosuuksiin. Junaliikenteen ostoihin ja ostettuihin koululaisliikenteen avattuihin vuoroihin myönnettiin valtionavustusta vielä vähemmän. Hintavelvoitteiden korvaamisen (lipputuki) valtionavustusprosentiksi muodostui 40 prosenttia hyväksytyistä kustannuksista. ELY-keskus kohdistaa rahoitustaan painotetusti liikenteen hankintoihin. Lisäksi lipputuella parannetaan pääkaupunkiseudun matkaketjujen houkuttelevuutta. Hyväksyttäviin kehittämiskuluihin myönnettiin valtionavustusta 50 prosenttia.

Hakijoille myönnettävä valtionavustuksen määrä ilmenee käyttösuunnitelman liitteestä. Todellinen valtionavustuksen määrä selviää jälkikäteen kunnan toimittamien toteutuma- ja seuranta-ilmoitusten perusteella.

2.2 ELY-keskuksen ostamat palvelut

Palvelusopimusasetuksen mukaisesti järjestetty liikenne

Toimivaltaisena viranomaisena ELY-keskus järjestää oman alueensa joukkoliikennepalveluita yhteistyössä kuntien kanssa. Kuntien kanssa solmituissa yhteistyösopimuksissa määritellään liikenteiden

hankinnoissa sovellettavat yhteistyömuodot ja kunkin osapuolen tehtävät ja vastuut. Yhteistyötä tehdään myös muiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa.

ELY-keskus on laatinut vuosiksi 2021–2024 palvelutasomäärittelyn ja aloittanut sen toteutuksen. Liikenne hankitaan tarjouskilpailun kautta yhteistyössä kuntien kanssa. Myös muiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa on yhteishankintoja.

Vuonna 2021 on jouduttu turvautumaan vielä suorahankintoihin koronan aiheuttamien äkillisten markkinaehtoisien liikenteen lakkautusten vuoksi. Suorahankintasopimukset ovat lyhyitä ja turvaavat peruspalveluiden jatkumisen.

Suunnittelupalveluiden osto

ELY-keskus ostaa vähäisessä määrin suunnittelupalveluita liittyen yleisesti joukkoliikenteen hankintoihin, henkilökuljetusten uudelleenjärjestelyyn sekä henkilökuljetusten hallinnointiin tulevaisuudessa. Vuoden 2021 suunnittelupalveluiden hankinta keskittyy hankittavan liikenteen suunnitteluun, Länsi-Uudenmaan järjestämistapaselvitykseen sekä uuden sopimustenhallintajärjestelmän suunnittelun aloittamiseen. Suunnittelupalveluiden ostoilla pyritään varmistamaan joukkoliikenteen suunnitteluun tarvittava resurssi ja hakemaan keinoja palvelujen säilyttämiseksi ja liikennöinnin tehostamiseksi.

Lippujärjestelmän kulut

Lippujärjestelmän kulut sisältävät bruttoliikenteen lippujärjestelmän ylläpidon sekä aikataulu- ja reittiopastustietojen ylläpidon.

Lisätietoja

Lisätietoja joukkoliikenteen valtionavustuksista voi kysyä sähköpostiosoitteesta info.joukkoliikenne.uus@ely-keskus.fi tai kirjallisesti kirjaamosta PL 36, 00521 HELSINKI.

Vs, Yksikön päällikkö Salla-Mari Rintala
Liikennejärjestelmä

Liikennejärjestelmäasiantuntija Seppo Nikkanen

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti. Merkintä sähköisestä hyväksynnästä on asiakirjan viimeisellä sivulla.

LIITTEET

Joukkoliikenteen valtionavustukset vuonna 2021

JAKELU

Uudenmaan ELY-keskuksen liikennevastuualueen kunnat
Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä
Hämeenlinnan kaupungin viranomainen
Lahden kaupungin viranomainen

TIEDOKSI

Hämeen liitto
Päijät-Hämeen liitto

Uudenmaan liitto
Liikenne- ja viestintävirasto

Tämä asiakirja UUELY/2488/2021 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument UUELY/2488/2021 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Nikkanen Seppo 30.11.2021 09:42

Ratkaisija Rintala Salla-Mari 30.11.2021 11:27

UUDENMAAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS (ELY-KESKUS)

Liikenne ja infrastruktuuri

JOUKKOLIIKENTEN VALTIONRAHOITUS VUONNA 2021 (€)

	VALTIONAVUSTUKSET KUNNILLE							
	Haettu			Myönnetty			Yhteensä	
	PSA-liikenteen ostot	Hintavelvoitteen korvaaminen	Kehittäminen ja suunnittelu	PSA-liikenteen ostot	Hintavelvoitteen korvaaminen	Kehittäminen ja suunnittelu	Haettu	Myönnetty
ELY YHTEENSÄ	5 010 924,78	627 745,57	89 505,00	2 820 482,73	467 145,66	59 264,00	5 728 175,35	3 346 892,39
Askola	2 500,00	0,00	0,00	2 250,00	0,00	0,00	2 500,00	2 250,00
Forssa	71 000,00	0,00	0,00	63 900,00	0,00	0,00	71 000,00	63 900,00
Hausjärvi	6 000,00	6 500,00	3 450,00	5 400,00	5 200,00	4 278,00	15 950,00	14 878,00
Humppila	6 400,00	0,00	0,00	720,00	0,00	0,00	6 400,00	720,00
Hyvinkää	645 000,00	0,00	0,00	516 000,00	0,00	0,00	645 000,00	516 000,00
Inkoo	45 000,00	4 000,00	5 000,00	40 500,00	3 200,00	0,00	54 000,00	43 700,00
Järvenpää	400 000,00	165 000,00	10 000,00	320 000,00	100 000,00	5 208,00	575 000,00	425 208,00
Karkkila	78 500,00	9 163,00	22 105,00	74 100,00	7 480,00	0,00	109 768,00	81 580,00
Lohja	625 000,00	50 000,00	0,00	546 500,00	40 000,00	0,00	675 000,00	586 500,00
Loppi	138 000,00	4 000,00	3 450,00	124 200,00	0,00	4 278,00	145 450,00	128 478,00
Loviisa	291 000,00	0,00	0,00	216 000,00	0,00	0,00	291 000,00	216 000,00
Myrskylä	9 750,00	0,00	0,00	8 775,00	0,00	0,00	9 750,00	8 775,00
Mäntsälä	34 827,66	43 297,00	0,00	31 344,89	34 637,20	0,00	78 124,66	65 982,09
Nurmijärvi	1 600 000,00	175 000,00	0,00	0,00	140 000,00	0,00	1 775 000,00	140 000,00
Pornainen	9 100,00	7 000,00	0,00	8 190,00	5 600,00	0,00	16 100,00	13 790,00
Porvoo	62 000,00	72 000,00	45 500,00	56 567,64	57 600,00	45 500,00	179 500,00	159 667,64
Pukkila	15 425,00	1 500,00	0,00	13 882,50	1 200,00	0,00	16 925,00	15 082,50
Raasepori	149 500,00	30 000,00	0,00	101 550,00	24 000,00	0,00	179 500,00	125 550,00
Riihimäki	491 272,12	285,57	0,00	393 017,70	228,46	0,00	491 557,69	393 246,16
Tammela	27 500,00	0,00	0,00	24 750,00	0,00	0,00	27 500,00	24 750,00
Vihti	297 250,00	60 000,00	0,00	267 525,00	48 000,00	0,00	357 250,00	315 525,00
Ypäjä	5 900,00	0,00	0,00	5 310,00	0,00	0,00	5 900,00	5 310,00